

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 18.4.2000 57. vuosikerta Numero 3 Sivu 4

Yksivuotisista seoksista apua nurmiviljelyn pullonkauloihin!

ARJA NYKÄNEN, PÄIVI NYKÄNEN-KURKI, RIITTA SORMUNEN-CRISTIAN, Maatalouden tutkimuskeskus, PETRI LEINONEN, Elomestari Oy, EEVA KUUSELA, Joensuun yliopisto ja TERO TOLVANEN, Maaseutukeskus Mikkeli

Talvivauriot heikentävät monivuotisten nurmien satoa ja rehun laatua. Laitumien kasvu on keski- ja syyskesällä heikoimmillaan. Tavanomaisilla tiloilla näitä ongelmia voidaan vähentää typpilannoituksella, mutta yksivuotiset nurmet tarjoavat vaihtoehdon sekä tavanomaisille että luomutiloille. Yksivuotisten kylvöaika joustaa helpottaen pellon perusparannuksia, niiden kasvurytmi tasaa tilan työhuippuja ja karjanlannan levitysalaa voidaan lisätä.

Monivuotisilla nurmilla esiintyy usein talvituhoja, jotka heikentävät nurmien sadontuottokykyä ja sadon laatua erityisesti nurmipalkokasveja sisältävissä nurmissa. Yksivuotisten nurmikasvien sadontuotto voi yltää monivuotisten nurmien keskimääräiseen satoon, vaikka alkukesän hyvät kasvuolot jäävät osin hyödyntämättä. Yksivuotisten kasvien viljely mahdollistaa myös suuremman peltopinta-alan käytön karjanlannan levitykseen, mikä helpottaa ympäristöohjelman toteuttamista tilalla.

Yksivuotiset rehuksvit monipuolistavat nurmien kasvilajivalikoimaa tuoden puna-apilalle vaihtoehtoja. Virnat näyttävät aiheuttavan apiloita vähemmän kasviestrogeni- ja puhaltumisongelmia. Apilattomat vuodet viljelykierrossa ovat apilan viljelylle eduksi. Vaikka esimerkiksi apilamätää on vaikea torjua viljelykierrolla kokonaan, tautia voi heikentää sen avulla. Yksivuotisten kasvien kylvöajankohta joustaa helpottaen pellon perusparannuksia, kuten ojitusta, kalkitusta ja kesannointia. Myös niiden kasvurytmi poikkeaa monivuotisista nurmista tasaten työhuippuja. Sekä kasvilajien että kylvöajankohdan valinnalla voidaan vaikuttaa lisärehun sadon ajoitukseen.

Yksivuotiset nurmikasvit täydentävät laitumia

Yksivuotiset laitumet täydentävät kasvurytmiltään monivuotisia laitumia. Monivuotiset kasvavat parhaiten alkukesällä. Yksivuotisia sen sijaan päästään laiduntamaan vasta kesäkuun lopussa, mutta niiden kasvu jatkuu pitkälle syksyyn. Niitä voi laiduntaa vielä, kun monivuotiset laitumet on rauhoitettava talvehtimisen varmistamiseksi. Yksivuotiset laitumet ovatkin niittoruokinnan vaihtoehto monivuotisten laidunten ehtyessä. Yksivuotinen laidun on paras perustaa mahdollisimman aikaisin, viimeistään kesäkuun alussa.

Laidunnus voidaan aloittaa 4-5 viikon kuluttua kylvöstä ja kesän aikana ehditään laiduntaa kolmesta viiteen kertaa. Riittävän suuri kylvösiemenmäärä parantaa tallauksen kestävyyttä. Siemenseos, laiduntamistapa, laidunkierron pituus ja lannoitus vaikuttavat maaperä- ja säätekijöiden ohella laitumen palkokasvipitoisuuden kehittymiseen.

Kasvilajeissa valinnanvaraa

Seoksissa käytetään viljaa parantamaan viljelyvarmuutta ja alkukesän satoa. Vihantaviljat kasvavat nopeasti ja vähentävät rikkaruohottumista. Ohra on sulavuutensa vuoksi kauraa parempi seoskasvi, mutta kasvuston pystyssä pysymisen kannalta kauralisäys on eduksi. Vihantarukiista saadaan 2-3 laadullisesti hyvää satoa kesän aikana, mutta kolmas sato jää usein varsin pieneksi. Virna-vilja-raiheinäseokset ovat osoittautuneet viljelyvarmimmiksi.

Italianraiheinä kestää hyvin eläinten tallausta, mutta kärsii herkästi kuivuudesta. Hitaasti kehittyvä ensimmäinen sato rikkaruohottuu helposti, mutta italianraiheinä ylläpitää laitumen kasvua myöhään syksyyn. Westerwoldin raiheinä tuottaa nopeasti ja enemmän satoa kuin italianraiheinä, mutta sen laatu heikkenee nopeammin.

Nurmipalkokasveja käytetään parantamaan nurmisadon laatua ja maittavuutta. Rehu- eli peltovirna sopii kevyille hietamaille myös kahden korjuun säilörehuseoksiin, sillä ajoissa niitettynä sen jälkikasvukyky on hyvä. Se taimettuu nopeasti ja varjostaa rikkakasveja tehokkaasti. Ruisvirna soveltuu rehuvirnaa paremmin laidunnukseen. Sen tallauksenkestävyys on hyvä ja se kasvaa vielä myöhään syksyllä. Ruisvirna kestää happamuutta ja kuivuutta paremmin kuin rehuvirna ja persianapila. Persianapila sopii laidunnettavaksi, vaikka sen alkukehitys on hidas. Se viihtyy parhaiten kosteilla, tiiviillä ja vain lievästi happamilla mailla. Lisätietoja: Koetoiminta ja käytäntö 3/2000: 4 sähköposti paivi.nykanen-kurki@mtt.fi puhelin (015) 321 2227.